

Suora tie! 2012

BORÅSIN KUNNALLISPALVELUIHIN

Tästä palveluesitteestä löydät tietoa Boråsin kaupungin toiminnasta ja palveluista.
Löydät siitä myös puhelinnumerot ja osoitteet. Säilytä tämä palvelusite!

Poliitikot	sivu 1	Vanhustenhuolto	sivu 8
Virastot, yhtiöt ym.	sivu 2	Rakentaminen ja asuminen	sivu 9
Lapset ja perheet, päätteet	sivu 3	Maahanmuuttajat	sivu 10
Esikoulu ja koulu, aikuiskoulutus	sivu 4	Ympäristö, suojele, turvallisuus	sivu 10
Vapaa-aika ja kulttuuri	sivu 5	Liikenne	sivu 11
Toimintarajoitteisuus, sosiaalipsykiatria	sivu 7	Laki ja oikeus	sivu 11

Poliitikot – kunnan lautakuntien kunnallisneuvokset ja puheenjohtajat

Kunnanvaltuusto

Puheenjohtaja Per-Olof Höög (S)
033-41 36 54.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Bertil Myhrberg (M) 033-21 00 54.
Toinen varapuheenjohtaja Anne-Marie Ekström (FP) 033-23 57 00.

Kunnanhallitus

Puheenjohtaja kunnallisneuvos
Ulf Olsson (S)

033-35 70 21 työ, 0705-23 30 22.
Sähköposti: ulf.olsson@boras.se

Ensimmäinen varapuheenjohtaja
kunnallisneuvos

Annette Carlson (M)
033-35 70 24 työ, 0703-48 70 24.

Sähköposti: annette.carlson@boras.se

Toinen varapuheenjohtaja kunnallisneuvos
Tom Andersson (MP) 033-35 70 22 työ,
0703-48 70 22.

Sähköposti: tom.andersson@boras.se

Kunnallisneuvos Lena Palmén (S)
033-35 70 23 työ, 0768-88 70 23.

Sähköposti: lena.palmen@boras.se

Kunnallisneuvos Morgan Hjalmarsson (FP)
033-35 70 25 työ, 0703-48 70 25.

Sähköposti: morgan.hjalmarsson@boras.se

Työelämälautakunta

Puheenjohtaja Lars-Åke Johansson (S)
033-10 01 31.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Ingegerd Nyborg (M) 033-41 49 00.

Toinen varapuheenjohtaja Ida Legnemark (V) 033-15 53 97.

Vapaa-aika- ja kansanterveyslautakunta

Puheenjohtaja Cecilia Andersson (C)
033-13 40 31.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Christer Lundberg (S) 033-10 12 27.

Toinen varapuheenjohtaja Annette Nordström (M) 033-13 69 73.

Kriisinjohtolautakunta

Puheenjohtaja Ulf Olsson (S)
033-12 50 76.

Varapuheenjohtaja Annette Carlson (M)
033-13 95 02.

Kulttuurilautakunta

Puheenjohtaja Bengt Wahlgren (FP)
033-12 19 95.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Sara Andersson (S) 033-41 47 69.

Toinen varapuheenjohtaja Pirita Isegran (M) 0739-47 31 29.

Kiinteistöhuoltolautakunta

Puheenjohtaja Falco Guldenpfennig (KD)
033-10 13 63.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Mathias Duell (S) 033-28 99 81.

Toinen varapuheenjohtaja Paul André Safko (M) 033-13 48 97.

Ympäristö- ja kuluttajalautakunta

Puheenjohtaja Heiti Ernits (MP)
033-12 19 56.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Lars-Gunnar Comén (M) 033-12 98 41.

Toinen varapuheenjohtaja Anita Persson (V)
033-41 94 35.

Tilintarkastusneuvosto

Puheenjohtaja Ingwer Kliche (S)
033-10 51 23.

Varapuheenjohtaja Boris Preijde (M)
033-13 77 66.

Yhteiskuntarakennuslautakunta

Puheenjohtaja Bertil Myhrberg (M)
033-21 00 54.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Kjell Classon (S) 033-13 80 54.

Toinen varapuheenjohtaja Lennart Malmerfors (KD) 033-13 15 99.

Palvelulautakunta

Puheenjohtaja Kent Hedberg (S)
033-10 06 01.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Marie Fridén (M) 033-25 72 76.

Toinen varapuheenjohtaja Micael Svensson (S) 033-24 94 55.

Sosiaalihuoltolautakunta

Puheenjohtaja Yvonne Persson (S)
033-41 26 79.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Helené Vistbacka Roth (FP) 033-12 82 08.

Toinen varapuheenjohtaja Gunbritt Johansson (V) 033-12 24 69.

Kaupunginosalautakunta Pohjoinen

Puheenjohtaja Malin Carlsson (S)
033-12 44 76.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Malin Wickberg (M) 0704-45 17 86.

Toinen varapuheenjohtaja Camilla Kvbros Löberg (S) 033-12 53 12.

Kaupunginosalautakunta Länsi

Puheenjohtaja Lennart Andreasson (V)
033-13 41 01.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Kerstin Hermansson (C) 0320-921 09.

Toinen varapuheenjohtaja Leif Johansson (S) 033-25 53 69.

Kaupunginosalautakunta Itä

Puheenjohtaja Anna Christensen (M)
0732-54 22 94.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Petter Löberg (S) 033-12 53 12.

Toinen varapuheenjohtaja Patric Cerny (FP)
033-25 54 45.

Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja Alexis Mouschopanis (M)
033-10 42 07.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Rose-Marie Liljenby-Andersson (S) 033-25 41 04.

Toinen varapuheenjohtaja Jan Idehed (C)
033-15 79 68.

Koulutuslautakunta

Puheenjohtaja Anna Svalander (FP)
033-20 11 20.

Ensimmäinen varapuheenjohtaja Per Carlsson (S) 033-12 23 28.

Toinen varapuheenjohtaja Birgitta Bergman (M) 033-12 83 04.

Vaalilautakunta

Puheenjohtaja Andreas Ekström (S)
033-14 16 17.

Varapuheenjohtaja Maj Steen (M)
033-12 63 00.

Huoltolautakunta

Puheenjohtaja Ben Mohamed Maaouia (S)
033-15 85 13.

Varapuheenjohtaja Gunilla Sandström (M)
033-10 12 03.

Osoitteita ja puhelinnumeroita

Boråsin kaupunki, 501 80 Borås. 033-35 70 00 • Sähköpostiosoite boras.stad@boras.se • Verkkosivut www.boras.se
Kunnanvaltuustoon, kunnanhallitukseen ja kaikkiin lautakuntiin saadaan yhteys yllä mainitun sähköpostiosoitteen kautta.

Kaupunginosavirastot

Kaupunginosavirasto Pohjoinen
501 80 BORÅS
Olovsholmsgatan 32
033-35 70 00
stadsdelnorr@boras.se

Kaupunginosavirasto Länsi
501 80 BORÅS
Ramnåsgatan 1
033-35 70 00
stadsdelvaster@boras.se

Kaupunginosavirasto Itä
501 80 BORÅS
Väglångsgatan 21 B
033-35 70 00
stadsdeloster@boras.se

Muut virastot ym.

Työelämävirasto
501 80 BORÅS
Österlångsgatan 72
033-35 70 00
arbetsliv@boras.se

Bostad Borås
501 80 BORÅS
Stadshuset
Kungsgatan 55
033-35 73 17
Faksi 033-35 34 86
bostadboras@boras.se

Taloudellinen tuki
Viskastrandsgatan 3
033-35 70 00

Energianeuvonta
501 80 BORÅS
Stadshuset
Kungsgatan 55
033-35 83 78
Faksi 033-35 34 86

Fristads Musikskola
Musikens Hus
Stora vägen 4
513 34 Fristad
033-35 88 08

Vapaa-aika- ja kansanterveysvirasto
501 80 BORÅS
Fullmäktighuset
Sturegatan 38
033-35 70 00
Faksi 033-35 73 74
fritidfolkhalsa@boras.se

Tiedotus
Stadshuset
Kungsgatan 55
033-35 71 00, 35 71 18
Faksi 033-35 58 90

Perehdyttämiskeskus
501 80 BORÅS
Österlångsgatan 74
033-35 70 00
Faksi 033-35 38 20

Kuluttajatoimisto
501 80 BORÅS
Stadshuset
Kungsgatan 55
Kuluttajaoikeus
033-35 75 85
Taloudellinen neuvonta
033-35 75 95
Faksi 033-35 34 86
konsument@boras.se

Kulttuurivirasto
501 80 BORÅS
Kulturhuset
033-35 70 00
Faksi 033-35 76 75
kultur@boras.se

Kulturskolan
Södra Kyrkogatan 36
503 34 BORÅS
033-35 76 48
Faksi 033-35 76 51
kulturskolan@boras.se

Kiinteistöhuoltovirasto
501 80 BORÅS
Sturegatan 36
033-35 73 00
Faksi 033-35 37 75
lokalforsorjning@boras.se

Ympäristövirasto
501 80 BORÅS
Fullmäktighuset
Sturegatan 42
033-35 30 00
Faksi 033-35 30 25
miljo@boras.se

Tilintarkastustoimisto
501 80 BORÅS
Fullmäktighuset
Sturegatan 42
033-35 70 00
Faksi 033-35 71 57
revision@boras.se

Yhteiskuntarakennusvirasto
501 80 BORÅS
Stadshuset
Kungsgatan 55
033-35 70 00
Faksi 033-35 34 29
samhallsbyggnad@boras.se

Palvelutoimisto
501 80 BORÅS
Västerängsgatan 6
033-35 70 00
Faksi 033-35 75 77
servicekontoret@boras.se

Sosiaalihuoltovirasto
501 80 BORÅS
Österlångsgatan 64
033-35 70 00
Faksi 033-35 81 77
socialomsorg@boras.se

Kaupunginarkisto
501 80 BORÅS
Sparregatan 20
033-35 33 00
Faksi 033-35 71 83
stadsarkivet@boras.se

Kaupunginkirjasto
501 80 BORÅS
Kulturhuset
033-35 70 00
Faksi 033-35 76 75
boras.stadsbibliotek@boras.se

Kaupunginkanslia
501 80 BORÅS
Stadshuset
Kungsgatan 55
033-35 70 00
Faksi 033-35 32 00
stadskansliet@boras.se

Tekninen virasto
501 80 BORÅS
Kungsgatan 57
033-35 74 00
Faksi 033-35 75 07
tekniska@boras.se

Matkailutoimisto
Österlångsgatan 1-3
503 31 BORÅS
033-35 70 90
Faksi 033-35 85 66
tourist@boras.com

Koulutusvirasto
501 80 BORÅS
Stora Brogatan 45
033-35 77 57
Faksi 033-35 34 33
utbildning@boras.se

Aikuiskoulutus
501 80 BORÅS
Klinikvägen 48
033-35 70 00
Faksi 033-10 83 20
vux@boras.se

Holhousyksikkö
501 80 BORÅS
Bryggaregatan 5
033-35 34 70
Faksi 033-35 81 65

Kunnalliset yhtiöt ja kuntainliitot

BoråsBorås AB
Österlångsgatan 1-3
503 31 BORÅS
033-35 70 00
info@boras.com

Borås Djurpark AB
Box 502
503 13 BORÅS
Alidelundsgatan 11
033-35 32 70
Faksi 033-10 53 39
info@boraszoo.se

Borås Elnät AB
Box 1714
501 17 BORÅS
Västerlångsgatan 10
033-35 72 00
Faksi 033-35 73 25
info@boraselnat.se

Borås Energi och Miljö AB
Box 1713
501 17 BORÅS
Västerlångsgatan 10
033-35 81 00
Faksi 033-35 71 61
kund@borasem.se

Borås kommuns Parkerings AB
Stora Kyrkogatan 12
503 31 BORÅS
033-35 32 50
Faksi 033-35 32 59
p-bolaget@boras.se

Borås Lokaltrafik AB
Box 10006
507 10 BORÅS
Svenljungagatan 39
033-20 82 00
info@blab.se

AB Bostäder
Box 407
503 12 BORÅS
Österlångsgatan 17
033-44 20 00
Faksi 033-44 20 70
info@bostader.boras.se

Fristadbostäder AB
Box 91
513 21 Fristad
Stora vägen 46
033-22 25 50
Faksi 033-22 25 55
info@fribo.nu

Industribyggnader i Borås AB
501 80 BORÅS
Fullmäktighuset
Sturegatan 36
033-35 70 95
Faksi 033-35 37 75

AB Sandhultsbostäder
Box 55050
504 02 BORÅS
Torstenssonsgatan 42
0771-10 10 30
Faksi 033-10 49 40

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
Olovsholmsgatan 12
506 34 BORÅS
033-17 29 00
Faksi 033-17 29 25
serf@serf.se

AB Toarpshus
Box 55050
504 02 BORÅS
Torstenssonsgatan 42
0771-10 10 30
Faksi 033-10 49 40

Viskafors hem AB
Nya vägen 1
515 34 Viskafors
033-29 82 40
Faksi 033-29 13 16
info@viskaforshem.se

Lapset ja perheet

ISYYS

Jos äiti ei ole naimisissa lapsen syntyessä, lapsen isyys on vahvistettava. Vahvistus tehdään Kaupunginosaviraston (Länsi) Perheoikeudessa tai tuomioistuimen päätöksellä.

ADOPTIO

Käräjäoikeus päättää adoptoinneista, useimmiten kunnan lausunnon perusteella. Lapsen adoptoimiseen vaaditaan Kaupunginosaviraston (Länsi) suostumus. Selvitys tehdään Perhekotijaostossa.

HUOLTAJUUS JA TAPAAMISOIKEUS

Vanhemmat, joilla on esim. avioeron vuoksi lapsen huoltajuuteen, asumiseen ja tapaamisiin liittyviä kysymyksiä, voivat kääntyä Perheoikeuden puoleen. Asioista yhtä mieltä olevat vanhemmat voivat tehdä sopimuksen, joka on Perheoikeuden hyväksynnän jälkeen yhtä sitova kuin tuomioistuimen päätös.

Toisinaan vanhempien on vaikea päästä sopimukseen huoltajuudesta, lapsen asumisjärjestelyistä ja tapaamisen järjestämisestä toisen vanhemman kanssa. Perheoikeudessa käytävissä yhteistyökeskusteluissa näihin ongelmiin saattaa löytyä yhteinen ratkaisu.

LASTEN PÄIVÄHOITO

Tietoja esikoulusta ja koululaisten päivähoitosta löydät seuraavalta sivulta kappaleesta ”Esikoulu ja koulu”.

KESÄTOIMINTA

Boråsin kaupungilla on perhesiirtola yksinhuoltajaperheille, joissa on 0-12-vuotiaita lapsia ja jotka eivät voi tehdä kesälomamatkaa taloudellisista syistä. Toimintaa hoitaa Kaupunginosavirasto (Länsi). 9-12-vuotiaat lapset voivat saada mahdollisuuden viettää muutamia kesäviikkoja Espevikin kesäsiirtolassa Varbergin ulkopuolella.

Tämän toiminnan, samoin kuin yhden päivän mittaiset uintiretket Sjömarkeniin, organisoii Kaupunginosavirasto (Pohjoinen). Retkille voivat osallistua 7-13-vuotiaat lapset.

NEUVONTA JA TUKI

Lapsen kasvaessa saattaa syntyä monia ongelmatilanteita, joihin toisinaan tarvitaan ulkopuolista apua. Sosiaalisihiteeri yrittää ratkaista ongelmat yhdessä perheen kanssa.

Pari- ja perhesuhdeongelmissa voit kääntyä Perheneuvonnan puoleen. Keskustelujen avulla tilanteessa voidaan päästä eteenpäin ja yhteiselämän ongelmat ja ristiriidat saadaan työn alle.

Lapsi- ja nuorisovastaanotto tarjoaa alle 25 -vuotiaalle apua kaikissa lääketieteellisissä ja sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvissä ongelmissa.

Nuorten tukikeskuksen tehtäviin kuuluu nuorten rikoksen uhrien tukeminen sekä nuorisopalvelun ja sovittelutoiminnan järjestäminen.

TALOUDELLINEN TUKI

Jos sinä ja perheesi joudutte taloudelliseen ahdinkoon, voit hakea taloudellista tukea (sosiaalitukea). Tukea voi saada, jos kaikki muut mahdollisuudet kohtuullisen elintason ylläpitämiseksi on käytetty. Tukea haetaan Työelämäviraston toimistosta, joka sijaitsee Viskastrandskatanilla. Tilaa ensin käyntiaika soittamalla. Sosiaalisihiteerin vastaanotolla käydään läpi taloudellinen tilanteenne ja suunnitellaan ratkaisuja, jotka voivat auttaa sinua ja perhettäsi.

ALKOHOLIN JA HUUMEIDEN VÄÄRINKÄYTTÖ

Sosiaalipalvelu Henkilö- ja perhehuolto, Aikuiset voi tarjota alkoholi- tai huumeongelmasta kärsiville kuntalaisille monenlaista apua avohoidosta erilaisiin hoitokodeissa annettaviin hoitajaksoihin asti. Yxharmarmottagningen-yksikössä on psykologi ja hoitohenkilökuntaa. Hoitoon voi osallistua nimettömänä.

Nuoria ja nuoria aikuisia palvelevat kenttäryhmät voivat antaa tietoa nuoriso- ja huumeilanteesta. Lastensa huumeiden käytöstä huolissaan olevat vanhemmat voivat soittaa Cedernin neuvontapuhelimeen.

SOSIAALIPÄIVYSTYS

Ota yhteyttä sosiaalipäivystykseen, jos tarvitset kiireellistä sosiaalista apua toimistoajan ulkopuolella, etkä voi odottaa seuraavaan arkipäivään.

Perheoikeus; Familjerätten
033-35 82 38 ajanvaraus

Perhekotijaosto; Familjehemssektionen
033-35 82 85

Perheoikeus; Familjerätten
033-35 82 38 ajanvaraus

Kaupunginosavirasto Länsi;
Stadsdelsförvaltningen Väster
033-35 70 00

Kaupunginosavirasto Pohjoinen;
Stadsdelsförvaltningen Norr
033-35 70 00

Perheneuvonta; Familjerådgivningen
033-35 38 27, 35 38 28, 35 38 29

Boråsin nuorisovastaanotto;
Borås ungdomsmottagning
033-20 44 30

Nuorten tukikeskus; Stödcentrum för unga
033-35 34 99, 35 51 53,
35 51 98 (rikoksen uhrit),
35 51 73 (nuorisopalvelu, sovittelu)

Taloudellinen tuki; Ekonomiskt bistånd
033-35 70 00

Henkilö- ja perhehuolto, Aikuiset; Individ-
och familjeomsorgen Vuxen
033-35 70 00

Yxharmarmottagningen
033-35 82 18

Kenttäryhmät; Fälgruppen 033-35 81 64
Narkomaanihoitokeskus Cedern:
Narkomanvårdsbasen Cedern
033-35 34 00 (neuvonta)

Sosiaalipäivystys; Social jour (akuutit
häätäpaukset toimistoajan ulkopuolella)
Puh. 112

Esikoulu ja koulu

Jos sinulla on esikoulua tai koulua koskevia kysymyksiä, ota yhteyttä lapsesi esikouluopettajaan tai luokanvalvojaan, joka vastaa päivittäisestä toiminnasta. Muita mielellään neuvoja ja apua antavia henkilöitä ovat esikoulun johtaja, rehtori, koulun terveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi. Kunnalla on 91 esikoulua, 39 peruskoulua ja 6 lukiota. Kunnassa on myös joitakin yksityisiä esikouluja ja kouluja.

ESIKOULU

Esikouluun voivat tulla 6 kuukauden – 5 vuoden ikäiset lapset siksi ajaksi, jonka vanhemmat käyvät työssä tai opiskelevat. Lapsi voi käydä esikoulua maksutta 15 tuntia viikossa sen vuoden syksystä alkaen, jolloin hän täyttää 3 vuotta. Työttömien ja vanhempainvapaalla olevien lapset voivat käydä esikoulua 15 tuntia viikossa. Kunta tarjoaa myös pedagogista hoitoa perhepäiväkotien muodossa. Lisätietoja saat kaupunginosavirastostasi.

ESIKOULULUOKAT

Sinä vuonna, jona lapsesi täyttää 6 vuotta, hänelle tarjotaan syyslukukauden kynnyksellä paikkaa esikoululuokalla. Toimintaa on 3 tuntia päivässä, ja se on vapaaehtoista ja maksutonta. Kaupunginosavirastosi kertoo asiasta tarkemmin.

AVOIN ESIKOULU/PERHEKESKUS

Avoim esikoulu ja perhekeskus ovat kotiympäristöä täydentäviä kohtaamispaikkoja. Avoimia esikouluja on joillakin alueilla, ja ne on tarkoitettu vanhemmille ja alueen päivähoitajille. Kaupunginosavirastosi kertoo asiasta tarkemmin.

PERUSKOULU

Kukin kaupunginosavirasto vastaa oman alueensa peruskoulusta. Alueelle muuttanut uusi peruskoululainen ilmoittautuu kyseisen koulun rehtorille. Koululaiskuljetuksesta saat tietoa kaupunginosavirastostasi.

VAPAA-AJANKOTI

Vapaa-ajankotiin voivat tulla ennen koulupäivän alkua ja sen jälkeen 6-12 -vuotiaat lapset siksi ajaksi, kun vanhemmat käyvät työssä tai opiskelevat. Vapaa-ajankoti toimii yleensä koulun yhteydessä. Lisätietoja saat kaupunginosavirastostasi.

MAAHANMUUTTAJIEN KOULUTUS

Tiedot löytyvät kappaleesta Maahanmuuttajat sivulta 10.

LUKIOKOULU

Boråsin kaupungilla on 5 lukiokoulua, joissa on tarjolla 6 korkeakouluihin valmentavaa opinto-ohjelmaa, 11 ammattiopinto-ohjelmaa, 5 johdattavaa opinto-ohjelmaa sekä International Baccalaureate ja erikoiskoulutusohjelma yrittäjyyteen.

Lisäksi kaupungissa on erityislukiokoulu Bergslenagymnasiet, joka tarjoaa valtakunnallisia ja yksilöllisiä opinto-ohjelmia.

Kaikki 9. vuosikurssin oppilaat saavat tietoa lukioon hakemisesta peruskoulun opinto- ja ammattiohjaajalta.

Paikkakunnalle muuttaneet lukiokoulun oppilaat voivat tiedustella sopivaa koulua valintayksiköstä.

ERITYISKOULU

Koko kunnan erityisperuskoulutoimintaa hoitaa Kaupunginosavirasto (Pohjoinen). Lukio- ja aikuiskoulutustasolla erityiskouluista vastaa Koulutusvirasto.

Tietoa kuljetuksista erityiskouluun saa asianomaisesta koulusta.

KULTTUURIKOULU

Borås Kulturskola antaa peruskoulu- ja lukioikäisille lapsille opetusta musiikin, tanssin, teatterin, kuvataiteiden, tekstiilitöiden, sirkuksen, sanataiteen ja sarjakuvataiteen aloilla. Kulturskolan tekee yhteistyötä myös lastenhuollon, peruskoulun ja lukiokoulun kanssa.

Fristadilla on oma musiikkikoulu.

AIKUISKOULUTUS

Aikuis koulutusta annetaan monella tasolla. Se tarjoaa mahdollisuuksia peruskoulu- ja lukio-opintoihin, erityiskoulutukseen, ammattikoulutukseen, oppisopimuskoulutukseen, ammattikorkeakouluopintoihin sekä ruotsin kielen opiskeluun maahanmuuttajille (sfi).

NAVET

Navet, Sjuhäradin tiedekeskus, on luonnontieteitä, tekniikkaa ja matematiikkaa esittelevä talo. Se tarjoaa kouluille, yhdistyksille ja muille ryhmille mahdollisuuden ennalta varattuihin teemavierailluihin ja lisäkoulutukseen. Lisäksi tarjolla on aktiiviohjelmaa yrityksille ja ryhmille. Navet on avoinna yleisölle viikonloppuisin ja Boråsin kaupungin vapaapäivinä. Navetia hoitaa Sjuhäradin kuntainliitto.

Kaupunginosavirastot
Katso sivu 2

Avoimet esikoulut

Brämhult	033-35 83 72
Fristad	033-35 89 32
Göta	033-35 38 14
Hultan perhekeskus	033-23 25 94
Perhekeskus Norrby	033-35 83 06

Peruskoulu

033-35 70 00 – pyydä kunnan vaihdetta yhdistämään kouluun

Lukiokoulu

Almäsgymnasiet	033-35 78 90/00
Bergslenagymnasiet	033-35 39 52
Bäckängsgymnasiet	033-35 79 40
Sven Eriksonsgymn	033-35 80 49
Tullengymnasiet	033-35 78 24
Viskastrandsgymn	033-35 31 00

Koulutusvirasto; Utbildningsförvaltningen
033-35 77 57
Valintayksikkö; Antagningsenheten
033-35 77 70, 35 77 85, 35 77 66

Kaupunginosavirasto Pohjoinen
033-35 70 00

Borås Kulturskola
033-35 76 48
Fristads Musikskola
033-35 88 08

Aikuis koulutus; Vuxenutbildningen
Klinikvägen 48
033-35 81 27, 35 71 30

Navet
Nybrogatan 9A
033-41 00 09

Vapaa-aika ja kulttuuri

UIMAPAIKAT JA RETKEILY

Stadsparksbadetin virkistyskylpylässä on aalto- ja hyppyallas, vesiliukumäki, kiipeilyseinä, sauna ja solariumeja. Boräsin uimahallissa on 50 metrin uima-allas, ja se on tarkoitettu pääasiassa valmennus- ja kuntouintiin. Maauimalassa (Alidebergsbadet) on 50 metrin lämmitetty uima-allas, ja uimala on auki heinäkuusta elokuuhun. Uimahalleja on Dalsjöforsissa, Sandaredissa ja Viskaforsissa. Uimaopetusta annetaan syksyllä ja keväällä.

Öresjön rannalla sijaitseva Almenäs on saanut Sininen lippu -laatumerkin. Kunnan hoitamia uimapaiikkoja on myös muualla. Tarkempia tietoja uimakouluista antavat kaupunginosavirastot. Istutettua jalokalaa voi kalastaa seuraavissa vesistöissä: Kolbränningen, Hultasjön, Stora ja Lilla Hässleholmssjön sekä Södra Kypesjön. Kalastuskortin voi lunastaa matkailutoimistosta ja urheiluliikkeistä.

Kunnan alueella voi vaeltaa noin 50 kilometrin pituisia Knalleleden-vaellusreittiä Hindäsista Ymerstuganiin ja siltä edelleen Sjuhäradsledenin noin 35 kilometrin reittiä pitkin Ulricehamniin.

LEIRINTÄ

Boräs Camping Saltemad on avoinna ympäri vuoden. 400 leirintäaluepaikan lisäksi alueella on 75 mökkiä ja retkeilymaja, jossa on 44 vuodepaikkaa.

KOKOUKSET

Tolken-järven rannalla sijaitseva Sundholmenin tila soveltuu pienten kokousten pitopaikaksi. Majoituspaikat 20 hengelle. Uimaranta ja vapaa-ajan aktiviteetteja. Boräs Arenan, Folkets Husin ja Boräsparkenin kokoustiloja voi vuokrata vapaa-aika- ja kansanterveysvirastolta.

KUNTOILU JA URHEILU

Kunnan urheiluhallit ovat päivisin koulujen ja iltaisin seurojen ja yksityisten henkilöiden käytössä. Ajat varataan yleensä Vapaa-aika- ja kansanterveysvirastosta.

Kahdella kunnallisella ja yli kymmenkunnalla seurojen omistamalla vapaa-ajankeskuksella on valaistuja lenkkipolkuja ja pitempiä merkittyjä reittejä sekä pukuhuoneita, saunoja ja suihkuja. Talviaikaan lenkkipoluille tehdään hiihtoladut. Jäähallit ovat avoinna yleisölle kauden aikana. Lisäksi käytössä on hoidettuja luonnonjääratoja.

YHDISTYSAVUSTUKSET

Aatteellisten nuorisoyhdistysten, maahanmuuttajayhdistysten, sosiaalisten yhdistysten, eläkeläisyhdistysten ja vammaisyhdistysten toimintaa voidaan tukea taloudellisesti. Avustusmuotoja ovat mm. käynnistämisyhdistys, perusavustus ja toiminta-avustus, kiinteistö- ja vuokra-avustus, hallinnointiavustus, järjestelyavustus ja avustus urheilupaikkojen ylläpitämiseksi.

VAPAA-AJANKESKUKSET

Vapaa-ajankeskuksat palvelevat oman alueensa vapaa-ajantarpeita. Keskukset on tarkoitettu alueen kaikille asukkailla, mutta lähinnä lapsille ja nuorille.

NUORISONEUVOSTO

Nuorisoneuvoston tarkoituksena on antaa nuorille enemmän vaikutusmahdollisuuksia kunnassa. Nuorisoneuvosto on kunnanvaltuustolle lausuntoja antava elin, mutta se ajaa myös omia kysymyksiä. Nuorisoneuvostoon kuuluu 13-20 vuoden ikäisiä nuoria kouluista ja vapaa-ajankeskuksista.

PUISTOT

Kaupungin puistoissa ja viheralueilla voi ulkoilla ja retkeillä. Boräsissa on useita puistoja ja paljon virkistystoimintaan tarkoitettuja viheralueita.

Kaupunginpuistossa voit kokea elämyksiä taajamaluonnossa monien erityislajien keskellä. Joukossa on myös eksoottisia kasveja, kesäaikaan puiston kukkaloisto on hurmaava. Taiteella on luonnollisesti oma asemansa tässä kaupungin keskustassa sijaitsevassa puistossa. Puistossa on myös minigolf sekä kahvila.

Annelundsparken on ulkoilupuisto, jossa on myös ravintola Annelundsvillan. Boräsin suurin leikkikenttä, Lekfortet, sijaitsee puiston keskellä. Lekfortet on kaikkien muiden 160 kunnallisen leikkikentän tavoin suunniteltu myös liikuntarajoitteisia käyttäjiä ajatellen.

Ramnaparkenissa voit nauttia lintuyhdykunnasta, frisbeegolfista, vesiputouksesta sekä upeista vanhanaikaisista ruusuista. Almäsparken on aistien puisto, joka tarjoaa kävijöille sekä taidenautintoa että yrttitarhan viehätystä. Fjärdingsparkenin puistossa on useita harrastusmahdollisuuksia, esimerkiksi frisbeegolfrata. Siellä on myös suuri aidattu koirapuisto.

Kunnan kaikkien puistojen ja leikkikenttien hoidosta vastaa Tekninen virasto. Matkailutoimisto antaa tietoja puiston ja viheralueiden toiminnasta.

ELÄINTARHA

Boräsin eläintarha tarjoaa erämaata, eläinten elinpiirejä, grillauspaikkoja, leikkipaikkoja, ravintoloita, kahviloita ja kioskeja. Pääpaino on suurissa afrikkalaisissa eläimissä ja pohjoismaisissa villieläimissä. Eläintarha on kesäkaudella avoinna yleisölle joka päivä ja syksyllä ja keväällä viikonloppuisin ja koulujen loma-aikoina. Eläintarhakoulu on avoinna kaikille kouluille kaikkina koulupäivinä. Kunnallinen Boräs Djurpark AB käsittelee eläintarhan ja Boräs Campingin, ja ne voivat tarjota yhdessä muun muassa kokonaisratkaisuja kokousasiakkaille ja yritysvierailuihin.

Uimahallit

Boräs Simarena	033-35 74 25
Stadsparksbadet	033-35 73 99
Dalsjöbadet	033-35 89 22
Sandaredsbadet	033-35 88 70
Viskaforsbadet	033-35 88 97

Almenäs 033-24 60 24

Kaupunginosavirastot
Katso sivu 2

Boräs Turistbyrå 033-35 70 90

Boräs Camping Saltemad
033-35 32 80

Kokoustilat 033-35 70 49

Vapaa-aika- ja kansanterveysvirasto;
Fritids- och folkhälsoförvaltningen
033-35 73 68, 35 73 72, 35 73 73
(tilavaraukset)

Kunnalliset vapaa-ajankeskuksat
Kransmossen 033-35 74 11
Kypegården 033-35 74 12

Vikailmoitukset, urheilupaikat
033-35 39 00 päivisin,
031-703 16 75 muulloin

Vapaa-aika- ja kansanterveysvirasto;
Fritids- och folkhälsoförvaltningen
033-35 73 76, 35 73 77 (seurat)

Vapaa-ajankeskuksat

Brämhultsgården	033-35 39 29
Dalsjöfors	033-35 87 51
Fristad Munkågården	033-35 87 76
Göta	033-35 59 05
Hestra Midgård	033-35 38 34
Hässlehus	033-35 73 95
Hulta	033-35 73 94
Kristineberg	033-35 73 91
Kulturföreningen Tåget	033-22 23 90
Mariedal	033-15 83 33
Mötesplats Alideberg	033-35 59 31
Norrby	033-35 73 93
Sandared	033-35 88 68
Sjöbo	033-35 74 23
Viskafors	033-35 89 17

Nuorisoneuvosto 033-35 82 02

Tekninen virasto, puisto-osasto; Tekniska
förvaltningen, parkavdelningen
033-35 74 00

Matkailutoimisto:
Turistbyrån 033-35 70 90

Boräs Djurpark AB
Alidelundsgatan 11
033-35 32 70, 35 32 77

MATKAILU

Boråsin matkailutoimisto antaa tietoja Boråsista ja koko Ruotsista. Saat vinkkejä kohteista ja tapahtumista, ja voit varata matkailupaketteja tai majoituksia ja kysyä tietä perille. Toimisto myy myös tapahtuma- ja konserttilippuja, matkamuistoja, kalastuskortteja, karttoja yms. Toimisto on auktorisoitu sinikeltainen matkailutoimisto.

Toimisto on osa BoråsBorås AB:ta, joka muuttaa kesän jälkeen uusiin tiloihin matkakeskukseen.

KONGRESSIT

Borås Convention Bureau työskentelee suurien konferenssien saamiseksi kaupunkiin, ja sieltä saa maksutta neuvoja ja tukea kokouspaikan valintaan.

KULTURHUSET

Kulturhuset vihittiin uudelleen käyttöön marraskuussa 2011 laajan korjausrupeaman jälkeen. Kulturhusetissa sijaitsee Boråsin taidemuseo, kaupunginkirjasto, kaupunginteatteri ja kulttuuri-toimisto. Siellä on myös kahvila ja kaksi vuokrattavaa tilaa: Vävarsalen ja Röda rummet.

KIRJASTO

Kaupunginkirjasto on avoinna vuoden lähes jokaisena päivänä. Käytössäsi on päivälehtiä ja aikakauslehtiä kaikkialta maailmasta sekä yhteydet tietokantoihin ja Internetiin. Kirjastosta voi tietenkin myös lainata kirjoja, elokuvia, kursseja, äänikirjoja ja muita teoksia. Lastenosastolla on paljon nähtävää ja koettavaa kaikenikäisille lapsille. Kunnan alueella on myös yksitoista muuta kirjastoa, jotka kattavat alueen hyvin.

TEATTERI

Boråsin kaupunginteatteri on ammattiteatteri, jonka suurella näyttämöllä on 500 paikan katsomo ja pienellä näyttämöllä 100 paikan katsomo. Teatterin laajaan ohjelmistoon kuuluu omaa tuotantoa klassikoista nykyaikaiseen lapsille, perheille ja aikuisille. Teatterissa järjestetään myös vierailuvia tanssi- ja puheteatteriesityksiä sekä konsertteja. Näyttämöitä voi myös vuokrata tilaisuuksiin ja kokouksiin.

ELOKUVATEATTERI

252-paikkainen Borås Röda Kvarn on Boråsin suurin elokuvateatteri. Rakennusmuistomerkiksi luokiteltu elokuvateatteri on restauroitu äskettäin alkuperäiseen ulkoasuunsa 1900-luvun alkupuolelta. Röda Kvarnin laitteisto on nykyään myös digitalisoitu. Elokuvia esitetään kauden aikana sunnuntaista tiistaihin. Matineoita järjestetään lauantaisin ja sunnuntaisin. Lisäksi lukukausien aikana järjestetään koululaisnäytäntöjä.

TAIDEMUSEO

Boråsin Taidemuseo järjestää ruotsalaisen ja kansainvälisen nykytaiteen näyttelyitä. Museon kokoelma koostuu pääasiassa ruotsalaisesta nykyaikaisesta taiteesta. Kahdessa pysyvässä näyttelytilassa on esillä Boråsista syntyisin olevien taiteilijoiden Peter Adolf Hallin ja John Hedaeusin töitä. Museo työskentelee erityisesti liikkuvan kuvan parissa, ja siellä on nähtävänä jatkuvasti videoteoksia. Museossa sijaitsevan Galleri 7:n näyttelyt esittelevät Sjuhäradiin liittyvien taiteilijoiden teoksia. Galleri U järjestää nuorien taiteilijoiden näyttelyitä sekä työpajoja, jotka tarjoavat toimintaa kaikenikäisille lapsille.

KULTTUURIHISTORIALLISET MUSEOT

Ramnaparkenin Borås Museum on kulttuurihistoriallinen ulkoilmamuseo. Perusnäyttely esittelee Sjuhäradsbygdenin kulttuurihistoriaa. Museolla on myös pysyväsnäyttely suolöydöksestä, Dan- niken naisesta, sekä vaihtuvia näyttelyitä.

Tekstiilimuseo toimii entisessä Åkerlundin kehräämössä. Museossa on sekä pysyviä että vaihtuvia näyttelyitä tekstiilihistoriasta, tekniikasta, muodista, muotoilusta, taiteesta ja tutkimuksesta.

Lääketieteellinen museo sijaitsee Boråsin sairaalan aulan alakerrassa. Se järjestää näyttelyitä, joissa paneudutaan ihmiselämän edellytyksiin ja mahdollisuuksiin.

ARKISTO

Kaupunginarkistossa säilytetään kunnallisia asiakirjoja vuodesta 1863 asti koko nykyisen Boråsin kaupungin alueelta, myös Boråsiin liitettyistä kunnista. Lisäksi siellä sijaitsee joitakin valtakunnallisia arkistojakoja, pääasiassa Boråsin raastuvanoikeuden ja maistraatin arkistot 1620-luvulta vuoteen 1970 asti. Valtionarkiston yhteydessä toimii myös Boråsin yhdistysrekisteri. Yhdistysrekisterissä Boråsin kaupungin yhdistykset ja organisaatiot voivat säilyttää lakisäätteisiä asiakirjojaan maksutta. Arkiston asiakirjat ovat tutkijoiden käytettävissä salassapitomääräysten asettamissa rajoissa.

Matkailutoimisto; Borås Turistbyrå
Österlånggatan 1-3
033-35 70 90 (palvelu)
033-355 355 (lipunmyynti)

Borås Convention Bureau
033- 35 32 93, 35 32 98

Kulttuurivirasto; Kulturförvaltningen
033-35 76 76
Vastaanotto, Kulturhuset 033-35 35 05
Ma 11-17, ti, ke, pe 11-19, to 11-20, la
11-18, su 11-16.

Kirjastot

Boråsin kaupunginkirjasto; Borås Stads-
bibliotek 033-35 76 20, lastenosasto
35 76 30

Syyskuu-toukokuu ma-to 9-20, pe 9-19,
la-su 11-16.

Kesäkuu-elokuu ma-pe 9-19, la 11-16.

Byttorp 033-35 76 31

Dalsjöfors 033-35 87 50

Fristad 033-35 88 09

Göta 033-35 37 20

Hestra Midgård 033-35 38 32

Hässlehus 033-35 38 91

Kristineberg 033-35 38 14

Sandared 033-35 88 72

Sjöbo 033-35 76 34

Trandared 033-35 80 86

Viskafors 033-35 89 21

Boråsin kaupunginteatteri; Borås
Stadsteater 033-35 70 00
Lippukassa 033-35 35 35

Röda Kvarn 033-35 71 43, 35 76 24

Boråsin Taidemuseo; Borås Konstmuseum
Kulttuuritalo; Kulturhuset
033-35 76 71, 35 76 72

Syyskuu-toukokuu ti, ke, pe 11-17, to
11-20, la-su 11-16.

Kesäkuu-elokuu ti-pe 11-17, la-su 11-16.

Borås Museum

Ramnaparken

033-35 85 80

Huhtikuu-syyskuu ti-su 11-17.

Lokakuu-maaliskuu la-su 12-16

Textilmuseet

Druveforsvägen 8

033-35 89 50

Tammikuu-toukokuu ti, ke, pe 11-17,
to 11-20, la-su 11-16.

Kesäkuu – 2. syyskuuta ti-pe 11-17,
la-su 11-16.

3. syyskuuta alkaen Textilmuseet on
suljettu Simonslandiin muuton vuoksi.

Medicinska museet

Södra Älvsborgs sjukhus (aulassa)

033-616 15 01

Ma-su 7-21

Kaupunginarkisto; Stadsarkivet

Sparregatan 20

033-35 33 00

Ma 13-16, ti-pe 9-16.

Syyskuu-toukokuu lisäksi to -19.

Toimintarajoitteisuus

TUKI JA PALVELU

Laki tuesta ja palveluista tietyille toimintarajoiteryhmille (LSS) antaa mahdollisuuden erityisoi-
miin sellaisten henkilöiden hyväksi, joilla on huomattavia pysyviä toimintarajoitteita. Näitä ovat
neuvonta ja henkilökohtainen tuki, henkilökohtainen avustaminen, saattajapalvelu, yhteyshenkilö,
lomituspalvelu, lyhytaikainen oleskelu kodin ulkopuolella, lyhytaikaishoito koululaisille, perhekoti
tai erityispuolustusasunto lapsille ja nuorille, palveluasunto, ryhmäkoti tai aikuisten päivätoiminta.

KOTIPALVELU/KOTISAIRAANHOITO

Tutustu seuraavan sivun lukuun Vanhustenhuolto.

SOSIAALIPALVELUT KUUROILLE

Kuurojen avuksi on tarjolla viittomakielentaitoisia henkilöitä, jotka auttavat kotipalvelussa ja
pyrkivät tukemaan aktiivisempaa elämää. Ota yhteyttä Spinnaren-tukipalveluun.

NÄKÖVAMMAISTEN KOTIOHJAAJA

Henkilö, jonka on heikentyneen näön vuoksi vaikea selviytyä omin avuin, voi saada avukseen
kotiohjaajan omatoimisen asumisen ja mahdollisimman itsenäisen elämisen kehittämiseksi.

KOTIPALVELU KEHITYSVAMMAISILLE

Kotivalmennuksen ja sosiaalisen valmennuksen tehtävänä on auttaa toimintarajoitteisia henkilöitä
asumaan omassa asunnossa. Ota yhteyttä sosiaalihuoltoviraston LSS-käsittelijöihin.

OMAISTUKI

Lue omaistuesta seuraavalta sivulta otsikon ”Vanhustenhuolto” alta.

SAATTAJA

Toimintarajoitteiset henkilöt voivat saada harkinnan perusteella avukseen saattajan voidakseen
käydä esim. elokuvissa, jalkapallo-ottelussa tai kävelyretkillä. Ota yhteyttä Sosiaalihuoltoviraston
LSS-käsittelijöihin.

VUOROTTAJA

Toimintarajoitteisten henkilöiden omaiset voivat saada harkinnan perusteella vuorottajapalvelua.
Ota yhteyttä sosiaalihuoltoviraston LSS-käsittelijöihin.

HENKILÖKOHTAINEN ASIAMIES

Psyykkisestä toimintarajoitteesta kärsivät henkilöt voivat saada tukea henkilökohtaiselta asiamieheltä.
Palvelu on tarkoitettu henkilöille, joiden toimintarajoite estää normaalin päivittäisen toiminnan
ja jotka tarvitsevat yhteydenpitoa eri viranomaisten kanssa.

KOTIAVUSTAJA

Henkilö, jolla on psyykinen toimintarajoite, voi saada apua arjen asumiseen voidakseen elää
mahdollisimman toimivaa elämää. Ota yhteyttä Sosiaalipsykiatrian tukikäsittelijään.

TURVAHÄLYTIN

Turvahälyttimellä saat yhteyden kotipalveluun minä vuorokauden aikana tahansa, jos tarvitset
kiireellistä apua. Turvahälytin on tarveharkintainen. Ota yhteyttä sosiaalihuoltoviraston LSS-
käsittelijöihin.

ASUNNON MUUTOSTYÖT

Henkilö, joka tarvitsee toimintarajoitteen vuoksi muutoksia asuntoonsa, voi hakea omalta kau-
punginosavirastoltaan avustusta asunnon muutostöihin.

KULJETUSPALVELU

Julkisen liikenteen kuljetuspalvelu tarjoaa palvelubussi- tai henkilöautokuljetusta niille henkilöil-
le, jotka eivät toimintarajoitteiden vuoksi voi matkustaa tavallisella bussilla. Saatavana on myös
valtakunnallisia kuljetuspalveluita kunnan ulkopuolelle suuntautuviin matkoihin. Lisätietoja saat
Teknisestä virastosta. Kuljetuspalveluun oikeutetut henkilöt voivat matkustaa kunnan alueella
julkisessa liikenteessä maksutta.

PYSÄKÖINTILUPA

Henkilölle, joka ajaa autoa, mutta ei toimintarajoitteidensa vuoksi voi käyttää tavallisia pysä-
köintipaikkoja, tai joka matkustajana tarvitsee kuljettajan apua ajoneuvon ulkopuolella, voidaan
myöntää lupa pysäköidä invalidipaikalle. Lisätietoja saa Teknisestä virastosta.

KIRJASTOPALVELU

Kirjastosta voi lainata äänikirjoja, merkki- ja pistekirjoituskirjoja sekä helppolukuisella ruotsilla
kirjoitettuja kirjoja. Henkilölle, jonka on vaikea päästä kirjastoon, lainat voidaan tuoda kotiin.
Näkövammaiset ja muuten toimintarajoitteiset henkilöt voivat tilata aluekirjaston Ljudmagasinet-
äänilehden sekä Säkklart Borås -lehden äänilehtipainoksena.

VAMMAISNEUVOSTO

Vammaisneuvosto koostuu eri tavoin toimintarajoitteista kuntalaisista, ja neuvoston tehtävänä on toimia
yhteistyökanavana kunnan ja vammaisyhdistysten välillä. Yhteyshenkilönä toimii vammaiskonsultti.

VAMMAISKONSULTTI

Vammaiskonsultin tehtävänä on kehittää toimintarajoitteisuuteen liittyviä asioita.

Sosiaalihuoltovirasto vastaa palve-
luista alle 65-vuotiaille henkilöille.

Kuntoutus (neuvonta,
henkilökohtainen tuki) 033-616 20 51

Vakuutuskassa; Försäkringskassan (henkilö-
kohtainen neuvonta) 0771-524 524

Sosiaalihuoltovirasto; Sociala
omsorgsförvaltningen 033-35 70 00

Spinnaren-tukipalvelu
033-35 70 00

Näkövammaisten kotiohjaaja 033-35 82 09

Sosiaalihuoltovirasto; Sociala
omsorgsförvaltningen 033-35 70 00

Sosiaalihuoltovirasto; Sociala
omsorgsförvaltningen 033-35 70 00

Henkilökohtainen asiamies:
Personligt ombud
033-35 51 36, 35 51 37,
35 54 22, 35 54 21

Sosiaalihuoltovirasto; Sociala
omsorgsförvaltningen 033-35 70 00

Kaupunginosavirastot,
Stadsdelsförvaltningar
Katso sivu 2

Tilauskeskus 033-35 50 50
(kuljetuspalvelu)

Tekninen virasto; Tekniska förvaltningen
033-35 74 00

Tekninen virasto; Tekniska förvaltningen
033-35 74 33 (pysäköintiluvat)

Kirjasto; Bibliotek katso sivu 6

Boken kommer 033-35 76 11
Ljudmagasinet 031-33 35 189
Säkklart Borås 033-35 70 68

Vammaiskonsultti
033-35 82 09

Vanhustenhuolto

KOTIPALVELU

Henkilö, jonka on vaikea selviytyä omatoimisesti, voi saada apua kotipalvelusta. Tarveharkinta tapahtuu usein hyvin yksinkertaisesti. Avun luonteeseen voidaan vaikuttaa ja sen voi sovittaa asiakkaan omien tarpeiden mukaiseksi palveluaikojen puitteissa. Kotipalvelun valinta tarkoittaa, että voit valita, auttaako sinua kunta vai joku muu kotipalvelun tarjoaja. Voit myös vaihtaa palvelun suorittajaa, jos et ole sen toimintaan tyytyväinen. Lisätietoja saat kaupunginosan tukikäsittelijältä.

KOTISAIRAAHOITO

Kotisairaanhoidon ansiosta yhä useammat ihmiset voivat asua omassa tutussa ympäristössään, vaikka he tarvitsisivatkin paljon hoitoa. Kotisairaanhoidon antavat sairaanhoitaja, fysioterapeutti ja/tai työterapeutti, ja sitä annetaan ympäri vuorokauden, vuoden jokaisena päivänä.

OMAISTUKI

Omaistuki on tarkoitettu sekä omaisille että sille henkilölle, joka ei pitkäaikaisen sairauden, toimintarajoitteen tai iän vuoksi selviä päivittäisestä elämästä itsenäisesti ilman omaisen hoitoapua. Tuki koostuu neljästä osasta: psykososiaalisesta tuesta, käytännön tuesta, palkatusta omaishoitajasta ja taloudellisesta tuesta. Osa potilaan omaisia tukevista toimista voidaan antaa tietokoneen välityksellä. Lisätietoja saat kaupunginosavirastostasi.

PÄIVÄKUNTOUTUS/PÄIVÄHOITO

Kotiasumiseen kykenevää, mutta valmennusta tarvitsevaa henkilöä voidaan kuntouttaa. Kuntoutuksen tehtävänä on vahvistaa itseluottamusta, ylläpitää toimintakykyä ja siirtää laajemman hoidon tarvetta myöhemmäksi. Tarjolla on myös päivähoitoa dementiapotilaille. Lääkärintodistus vaaditaan. Lisätietoja saa aluesairaanhoidajalta, lääkintävoimistelijalta, työterapeutilta ja tukikäsittelijältä.

HOITO- JA HOIVA-ASUMINEN

Hoito- ja hoiva-asuminen voi olla varteenotettava vaihtoehto henkilölle, jonka on vaikea selviytyä kotona ulkopuolisesta avusta ja mahdollisista asuntoon tehtävistä muutoksista huolimatta. Eri-tyisasunnoissa on useimmiten henkilökuntaa ympäri vuorokauden. Tämän asumismuodon tarve harkitaan aina tapauskohtaisesti. Lisätietoja saa kaupunginosan tukikäsittelijältä.

LYHYTAIKAINEN ASUMINEN

Eri-tyisasuminen voi olla myös lyhytaikaista. Se voi olla säännöllistä vuorotteluhoitoa tai omaishoitajan vuorottamista, tai valmistautumista kotiinpaluuseen sairaalahoidon jälkeen. Lyhytaikainen hoito on harkinnanvaraista. Ota yhteyttä kaupunginosaviraston tukikäsittelijään.

TURVAPAIKAT

Turvapaikat ovat tilapäisiä asuinpaikkoja henkilöille, jotka kärsivät dementiasairauksista tai niiden ensioireista. Tavoitteena on tarjota asiakkaalle vuorokauden sisällä paikka niin, että omaisella on mahdollisuus saada nopeasti vuorotusapua. Turvapaikan saaminen ei edellytä tukipäätöstä. Vierailun aikana asiakas saa hoitoa ja huolenpitoa. Turvapaikat sijaitsevat Sjöboklintissa.

DEMENTIATIIMI

Dementiatiimi voi antaa neuvoja ja tukea jokapäiväiseen elämään dementiaoireista kärsiville henkilöille ja heidän omaisilleen. Dementiatiimi tarjoaa muun muassa keskusteluapua, kotikäyntejä ja arkielämää helpottavien apuvälineiden esittelyä.

APUVÄLINEET

Henkilö, joka on kotisairaanhoidon piirissä ja tarvitsee apuvälineitä arkiaskareissaan, voi saada apua niiden kokeilemisessa kaupunginosan työterapeutilta tai lääkintävoimistelijalta.

KOHTAUSPAIKAT

Sosiaaliseen yhteydenpitoon tarkoitettujen kohtauspaikat/päiväkeskukset ovat kaikille avoimia. Keskuksissa voi olla ruokasali, kahvio, harrastustiloja, opiskeluhuoneita ja kokoontumistiloja. Voit osallistua peleihin ja opintopiireihin, kuunnella musiikkia yms. Päiväkeskukset tarjoavat paljon mahdollisuuksia oma-aloitteiseen toimintaan. Ota yhteyttä kaupunginosavirastoon.

RUOKAPALVELU

Palvelutalojen ruokatilat on tarkoitettu kaikille eläkeläisille. Eläkeläisille, jotka eivät pysty itse valmistamaan ruokaa tai käymään ruokalassa, voidaan – tarveharkintaisesti – toimittaa ruoka kotiin. Ruoka voi olla lämmintä tai kylmää. Keskustele asiasta kaupunginosaviraston tukikäsittelijän kanssa.

TURVAHÄLYTIN

Turvahälyttimellä saat yhteyden kotipalveluun minä vuorokauden aikana tahansa, jos tarvitset kiireellistä apua. Turvahälytin on maksuton, mutta se myönnetään tarveharkinnan perusteella. Keskustele asiasta kaupunginosan tukikäsittelijän kanssa.

TALONMIESPALVELU

Sisätöinä Talonmiespalvelu voi tarjota apua esimerkiksi palaneiden lamppujen vaihtamiseen, verhojen vaihtamiseen, taulujen ripustamiseen ja lajiteltujen ja pakattujen roskien toimittamiseen kierrätyspisteeseen. Ulkotöissä Talonmiespalvelu voi olla avuksi esimerkiksi leikkaamalla nurmikon, haravoimalla lehdet, siistimällä pensasaidan, hoitamalla hiekkakäytävät, luomalla lumet ja hiekoittamalla pihamaan. Talonmiespalvelu on tarkoitettu 67 vuotta täyttäneille kuntalaisille. Asunnon sisällä tehtävät työt ovat maksuttomia, ulkopalveluista asiakas joutuu maksamaan. Talonmiespalvelu ei ota tehtäväkseen töitä, joihin työntekijöiden osaaminen ei riitä.

Kaupunginosavirastot vastaavat tuesta yli 65-vuotiaille henkilöille.

Kaupunginosavirastot, Stadsdelsförvaltningar
Norr, Väster ja Öster 033-35 70 00

Edellisellä sivulla olevien kappaleiden: Sosiaalipalvelut kuuroille, Kotiavustaja näkövammaisille, Asunnon muutostyöt, Kuljetuspalvelu sekä Kirjastopalvelu tiedot koskevat myös yli 65-vuotiaita. Lisätietoja saat kaupunginosavirastostasi.

Turvapaikat;
Trygghetsplatser 033-35 32 46

Dementiatiimi;
Demensteamet 033-35 50 85

Kohtauspaikat

Blombacka	033-35 35 09
Café 9:an	033-25 61 00
Dalhem	033-35 89 96
Duvan	033-35 84 50
Fagersro	033-35 59 33
Framtid Sjöbo	033-35 30 46
Hultasjökatan (suomenkielinen)	033-15 52 30
Jössaseniörerna	033-35 83 13
Sanderöd	033-35 88 57
Skogslid	033-35 87 92
Sparrehus	033-35 84 24
Stationshuset Fristad	033-26 00 40
Svärdfästet	033-35 83 04
Team fritid	033-35 84 21
Tolvskillingen	033-35 58 97
Vägen	033-35 59 99

Ruokatilat

Dalhem	033-35 87 28
Duvan	033-35 84 52
Fagersro	033-35 89 04
Hestra Midgård	033-35 38 33
Kypegläntan	033-35 33 24
Sanderöd	033-35 88 56
Sjöboklint	033-35 84 35
Skogslid	033-35 87 96
Spinnrocken	033-35 86 07
Svärdfästet	033-35 35 63
Väglängsgatan 153	033-35 84 08

Talonmiespalvelu; Fixartjänst 033-35 34 24

SENIORINEUVOJA

Seniorineuvoja antaa tietoja seniorikuntalaisille tarjottavasta hoidosta, huolenpidosta ja palveluista. Seniorineuvoja vastaa kysymyksiin esimerkiksi kotipalvelusta, senioriasunnoista, vanhainkodeista, omaisille tarjottavasta tuesta, apuvälineistä, kuljetuspalvelusta ja kansanterveydellisistä asioista.

ELÄKELÄISNEUVOSTO

Kaupunginosien paikallisten eläkeläisneuvostojen ja keskuseläkeläisneuvoston tehtävänä on toimia yhteistyökanavana eläkeläisorganisaatioiden ja kunnan välillä.

Seniorineuvoja; Senioriguiden 020-35 02 10

Keskuseläkeläisneuvosto
Sihteeri, 033-35 71 65

Rakentaminen ja asuminen

ASUNNOT

Bostad Borås antaa tietoja asunnonvaihtajille. Jos haluat ostaa kunnallisen tontin, voit ilmoittautua kunnan tonttijonoon.

Bokvämt-konseptin (Bo bekvämt hela livet) tavoitteena on taata turvallinen asuminen kaikille ikään ja mahdolliseen toimintarajoitteeseen katsomatta. Avustusta asunnon muuttamiseksi toimintarajoitteelle sopivaksi haetaan kaupunginosavirastosta.

Bostad Borås, tiedotus 033-35 73 17

Yhteiskuntarakennusvirasto, tonttijono;
Samhällsbyggnadsförvaltningen, tomtkö
033-35 72 95

Bokvämt 033-35 73 17, 35 37 61

Kaupunginosavirastot,
Stadsdelsförvaltningar katso sivu 2

Borås Energi och Miljö AB
- asiakaspalvelu 020-97 13 00
(myös vikailmoitukset)

Ympäristövirasto;
Miljöförvaltningen 033-35 30 00

Kierrätyskeskukset; Återvinningscentraler
Boda: Sjumilagatan (vid Bodavallen)
Lusharpan: Regementsgatan 22
Fristad: Vid Statoil
Viskafors: Textilvägen (bakom OKQ8)
Dalsjöfors: Ställvägen

VESI JA VIEMÄRI

Kunnan taajamissa sijaitsevien kiinteistöjen vesi tulee kunnallisesta vesilaitoksesta. Taloudet on liitetty viemäriverkostoon, jonka vedet puhdistetaan kemiallisesti ja biologisesti. Esimerkiksi taksoja ja liittymiä koskevat kysymykset osoitetaan Borås Energi och Miljö AB:lle.

Erillistä viemärintiä suunnittelevien tulee kääntyä ympäristöviraston puoleen.

JÄTTEIDEN KÄSITTELY

Haitallisten ympäristöpäästöjen estämiseksi ja jätteiden määrän vähentämiseksi on tärkeää, että jätteet lajitellaan. Ruokajätteet pakataan mustiin pusseihin, ja ne käytetään biokaasun tuotantoon. Valkoiseihin pusseihin pakataan palava jäte, joka käytetään kaukolämmön, kaukojäähdytyksen ja sähkön tuotantoon. Paperille, pakkauksille, lasille ja pienparistoille on noin 80 kierrätysasemaa eri puolilla kuntaa. Vaarallinen jäte, suuri kokoinen jäte ja muu kierrätykseen sopimaton jäte toimitetaan johonkin kunnan viidestä miehitetystä kierrätyskeskuksesta.

Kunnan jätehuollosta vastaa Borås Energi & Miljö AB.

KAUKOLÄMPÖ JA KAUKOJÄÄHDYTYKSEN

Borås Energi & Miljö AB tuottaa kaiken Boråsin keskustaajaman tarvitseman kaukolämmön, ja se tarjoaa myös muita energiapalveluita, kuten energiaselvitysten tekemistä.

SÄHKÖ- JA TIETOVERKKO

Borås Elnät AB hoitaa sähkönjakelun oman verkon välityksellä Boråsin kaupungissa. Yhtiö omistaa ja ylläpitää sähköverkkoa ja vastaa sähkömittareiden luennasta. Yhtiön SplitVision on avoin laajakaistaverkko Internet-, TV- ja puhelinpalveluiden tarjoajille.

ENERGIA- JA ILMASTONEUVONTA

Kunnan energianeuvonta antaa maksutta energia- ja lämmitysneuvontaa. Saat vinkkejä sähkönkäytön rajoittamisesta ja neuvontaa lämmitysjärjestelmän vaihdosta.

ASEMAKAAVAT JA RAKENNUSLUVAT

Kunnan asemakaavasta ja maankäytön suunnittelusta vastaa yhteiskuntarakennusvirasto. Sen toimistossa voit katsoa vanhoja ja uusia suunnitelmia ja saada apua niiden tulkinna. Kun uusia kaavoja tehdään, virasto julkaisee kutsun keskustelutilaisuuteen lehti-ilmoituksella (henkilöt, joita kaava koskee läheisesti, saavat henkilökohtaisen kutsun).

Talon rakentamiseen tai muutostöihin liittyy tietyjä lakeja, määräyksiä ja päätöksiä, joita on noudatettava. Ota hyvissä ajoin yhteyttä rakennuslupaosaston vastaanottopalveluun vaatimusten selvittämiseksi. Rakennuslupahakemus toimitetaan Yhteiskuntarakennusvirastoon.

MITTAUKSET, KARTAT

Yhteiskuntarakennusvirasto laatii karttoja ja tekee erilaisia mittauksia. Sieltä voit tilata rakennuslupakartan ja muita tarvitsemiasi karttoja. Kun rakennuslupasi on myönnetty, voit tilata myös maastomerkinnän niin, että talo sijoitetaan tontille oikein.

MAANMITTAUS

Kiinteistönmuodostukseen liittyvät työt, kuten lohkomiset, tonttien luovutukset, kiinteistöjen yhdistämiset yms. tilataan kunnallisesta maanmittausvirastosta.

Maanmittausvirasto tekee esitykset kunnan katujen, teiden, kortteleiden ja julkisten paikkojen nimistä sekä antaa kiinteistöille osoitteet.

Borås Energi AB 033-35 72 00
- asiakaspalvelu 033-35 72 40
- sähköverkon vikailmoitukset 033-13 07 15
Tietoverkko
- asiakaspalvelu 033-35 72 40
- kaapeli-TV:n vikailmoitukset 031-771 94 40

Energianeuvonta;
Energirådgivning 033-35 83 78

Yhteiskuntarakennusvirasto;
Samhällsbyggnadsförvaltningen
033-35 85 00
- rakennuslupaosaston vastaanottopalvelu ti-pe 10-11.30

Mittaus 033-35 85 61
Kartat 033-35 85 42

Maanmittausvirasto;
Lantmäterimyndigheten 033-35 70 00

Maahanmuuttajat

KANSALLISET VÄHEMMISTÖT JA MAAHANMUUTTAJAT

Maahanmuutto- ja sopeuttamisneuvoja auttaa silloin, kun tarvitset neuvoja tai apua yhteydenpidossa Ruotsin viranomaisiin, esimerkiksi oleskeluluvan, kansalaisuuden tai viisumin hakemisessa. Borås kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen. Voit saada neuvoja ja apua suomeksi vähemmistö- ja siirtolaispalvelusta, joka toimii kaupungintalolla. Sopeuttamiseen, monikulttuurisuuteen ja kansallisiin vähemmistöihin liittyviä kysymyksiä hoitaa työelämävirasto.

MAAHANMUUTTAJIEN KOULUTUS

Kouluikäisillä maahanmuuttajilla, joiden kotona puhutaan muuta kieltä kuin ruotsia, on oikeus opetukseen omalla äidinkiellään. He saavat myös lisäopetusta ruotsin kielessä. Uudet maahanmuuttajaoppilaat aloittavat monikielisen oppimisen keskuksessa Centrum för flerspråkigt lärande (CFL). Vuxenutbildningen tarjoaa aikuisille maahanmuuttajille opetusta ruotsin kielessä (sf) sekä yleistä aikuiskoulutusta.

MAAHANMUUTTAJANEUVOSTO

Maahanmuuttajaneuvostoon kuuluu maahanmuuttajajyhdistysten edustajia, ja sen tehtävänä on toimia yhteistyökanavana kunnanhallituksen kanssa.

Ympäristö, suojele, turvallisuus

YMPÄRISTÖ

Ympäristövirasto toimii terveellisen ympäristön ja turvallisten elintarvikkeiden hyväksi. Se on valvontaviranomainen, jonka tehtävänä on tarkastaa ympäristöön ja terveyteen liittyvien lakien täyttyminen kaikilla sektoreilla aina elintarvikkeiden käsittelystä ja asumisympäristöistä ympäristölle vaaralliseen toimintaan asti. Ympäristövirasto käsittelee myös luonnonsuojelukysymyksiä ja kerää tietoa ympäristön tilasta kunnan alueella, osallistuu yhteiskuntasuunnitteluun ja pyrkii parantamaan sekä yksittäisten kuntalaisten että yritysten ja organisaatioiden tietoisuutta ja sitoutuneisuutta ympäristökysymyksiin.

KANSANTERVEYS

Kansanterveystyö on esimerkiksi rikoksia tai päihteiden käyttöä ehkäisevää työtä, vanhemmuuden tukemista ja työskentelyä lasten ja vanhusten turvallisuuden hyväksi. Tärkein osa kansanterveystyöstä tehdään siellä, missä asukkaat asuvat ja työskentelevät. Kansanterveystyön koordinointi kuuluu kunnalle.

PELASTUSTOIMI

Pelastustoimi turvaa asukkaita tulipaloilta ja muilta onnettomuuksilta, kun yksityishenkilöiden kyvyt ja mahdollisuudet eivät riitä. Pelastuslaitokset toimivat onnettomuustilanteissa ja onnettomuusuhan alla estäen ja rajoittaen ihmisiin, omaisuuteen ja ympäristöön kohdistuvia vahinkoja.

ONNETTOMUUKSIA JA VAHINKOJA EHKÄISEVÄ TYÖ

Pelastustoimen kuntainliitto tukee yksityishenkilöiden kykyä suojautua onnettomuuksilta. Kuntainliiton onnettomuuksia ehkäisevän työn tavoitteena on vähentää onnettomuuksissa ja tulipaloissa kuolleiden ja loukkaantuneiden henkilöiden määrää sekä vähentää onnettomuuksien seurannaisvaikutuksia ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle. Onnettomuuksia ehkäisevä työ käsittää yksityisten henkilöiden ja viranomaisten valvonnan, neuvonnan, koulutuksen ja tiedotuksen. Muita tärkeitä toimintamuotoja onnettomuuksia ehkäisevässä työssä ovat tapahtuneiden onnettomuuksien seuranta sekä viranomaistoiminta, esimerkiksi nuohous puhdistus- ja palontarkastustehtävien yhteydessä.

AVOTULEN TEKEMINEN

Ulkona voidaan polttaa pieniä määriä risuja ja oksia, mutta jätteiden polttaminen on kiellettyä. Muista myös, että polttaminen ei saa häiritä naapureita. Avotulen tekeminen on aina yksittäisen henkilön vastuulla. Varomattomuus voi johtaa syytöseen. Muista tarkastaa pelastuslaitokselta, onko metsäpalovaroitusta voimassa. Tietoja löytyy pelastustoimen verkkosivustolta www.serf.se.

HÄLYTYKSET

Hätätilanteessa tai onnettomuustapauksissa – soita 112. Varoita muita ihmisiä ja odota pelastustoimen saapumista. Vakavissa onnettomuuksissa pelastustoimi saattaa joutua antamaan nk. tärkeän tiedotuksen yleisölle sireenien ja/tai radio- ja tv-lähetysten avulla. Sireenit voivat varoittaa kaasuvuodoista – tällöin on mentävä sisälle, suljettava ovet, ikkunat ja tuuletusventtiilit ja kuunneltava paikallisradion tiedotuksia.

KRIISIVALMIUS

Boråsin kunta on laatinut erityissuunnitelman suuronnettomuuden tai muun vakavan häiriön varalta. Tällaisessa tilanteessa määrätty henkilöt hälytetään työtehtäviin, ja tarvittaessa avataan tiedotuskeskus, jonne yleisö voi soittaa. Kriisitapauksissa yleisön tulee seurata tilannetta Sveriges Radio Sjuhärad (P4) -radiokanavalta, kunnan verkkosivuilta sekä teksti-tv:stä.

Maahanmuutto ja sopeuttaminen;
Migration och integration
Österlånggatan 74
033-35 37 53

Suomen kielen hallintoalue; Finskt
förvaltningsområde
Stadshuset, Kungsgatan 55
033-35 71 99

Monikielisen oppimisen keskus; Centrum
för flerspråkigt lärande
033-35 51 13

Aikuiskoulutus; Vuxenutbildningen
033-35 71 30, 35 71 31

Maahanmuuttajaneuvosto, sihteeri;
Invandrarrådet, sekreterare
033-35 81 45

Ympäristövirasto; Miljöförvaltningen
033-35 30 00

Kansanterveystyön koordinaattori;
Folkhälsosamordnaren
033-35 82 97

Pelastustoimen kuntainliitto:
Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
033-17 29 00
- hätänumero 112
- miehistöpäällikkö 033-17 29 50
(vuorokauden ympäri)

Palotarkastukset; Brandskyddscontroller
Göteborgs Östra Sotnings AB
031-84 75 75

Puhdistus ja nuohous; Rengöring och
sotning
Nuohoustoimi: Sotar'n i Borås AB
033-41 27 45

Turvallisuuskoordinaattori;
Säkerhetssamordnaren
033-17 29 15

Liikenne

BUSSIT

Västrafik Sjuhärad AB vastaa kunnan maaseutu- ja taajamaliikenteestä sekä junaliikenteestä ja bussien kaukoliikenteestä. Useimmat linjat lähtevät Södra Torgetilta, muut rautatieasemalta/ matkakeskuksesta.

LÄHILIIKENNE

Lähiliikenne on tarkoitettu haja-asutusalueiden asukkaille, joilla on yli kilometri matkaa linja-autoliikenteen reitille. Lähiliikenne ajaa lähimpään taajamaan ja/tai paikkaan, josta on yhteys keskustaan. Lähiliikenne liikennöi aikataulun mukaisesti kaikkina arkipäivinä. Ajat on sovitettu palveluliikenteen mukaan. Lisätietoja saat soittamalla liikennetiedotukseen.

PYÖRÄILY

Boråsin liikenneturvallisuutta kehitetään rakentamalla pyöräilyteitä yhä yhtenäisemmäksi verkostoksi. Tekninen virasto julkaisee joka vuosi ilmaisen kartan, johon on merkitty keskustan pyörätieverkosto. Keskustaajaman kevyen liikenteen väyliä hoitaa Tekninen virasto muualla paitsi suurten ajoväylien varrella, jossa niistä vastaa Liikennelaitos.

KADUT JA TIET

Tekninen virasto vastaa keskustaajaman katujen ja teiden rakentamisesta ja kunnossapidosta, ja tieyhdistysten kanssa tehtyjen sopimusten nojalla myös kunnan muiden taajamien teiden kunnossapidosta. Liikennelaitos hoitaa valtatiet ja paikallistiet – valtatien 42 ja paikallistien 180 keskustaajamassa kulkevaa osuutta lukuun ottamatta.

Boråsissa on useita pihakatuja ja kävelykatuja. Pihakaduilla saa ajaa vain kävelyvauhtia, ja etuoikeus on aina suojattomilla tienkäyttäjillä. Lisätietoja pihakaduista, kävelykaduista ja muista liikennesäännöistä saat Teknisestä virastosta.

Katuvalaistus tarkastetaan ennen talven tuloa. Lisäksi lamput vaihdetaan sitä mukaa kun ne sammuvat.

PYSÄKÖINTI

Koko kunnan alueella on sallittu 24 tunnin pysäköinti, ellei muuta ole ilmoitettu. Yleinen pysäköinti Boråsin keskustassa on maksullista.

Boråsin keskustan yleiset pysäköintipaikat ja Nybronin pysäköintitalo kuuluvat Borås kommuns Parkerings AB:n palveluihin, joka myös vuokraa autopaikkoja. Yhtiö vastaa katupysäköinnin valvonnasta.

Boråsin keskustaajamassa ajoneuvoa saa käyttää tyhjäkäynnillä korkeintaan minuutin ajan.

Laki ja oikeus

HOLHOOJA JA USKOTTU MIES

Ruotsissa ihmiset tulevat täysi-ikäisiksi 18 vuotta täytettyään. Lapsilla on oltava holhooja. Normaalisti holhoojina ovat vanhemmat. Jos toinen vanhemmista kuolee, toisesta tulee lapsen ainoa huoltaja. Jos lapselta puuttuu molemmat vanhemmat, oikeus määrää hänen holhoojaksi sopivan henkilön. Vanhemmat hallitsevat lastansa varoja. Yliholhoojan on valvottava hallintaa vain, jos lapsen varallisuus on kahdeksaa perusmäärää suurempi tai jos siihen on erityinen syy. Tiettyihin oikeustoimiin, mm. kiinteistön tai asumisoikeuden ostoon, vaaditaan kuitenkin yliholhoojan lupa.

Oikeus voi määrätä uskotun miehen tai holhoojan henkilölle, joka tarvitsee apua taloutensa hoitoon. Uskottu mies ja holhooja toimivat yliholhoojan alaisuudessa.

SIVILIVIHKIMINEN

Siviilivihkiminen hoidetaan kunnan toimesta. Seremonia tapahtuu Kaupungintalolla. Palvelutoimisto antaa asiasta lisätietoja.

AVIOERO

Henkilö, jolla on esim. avio- tai asumuseron vuoksi lapsiin tai huoltajuuteen, asumiseen ja lasten tapaamiseen liittyviä kysymyksiä, voi kääntyä Kaupunginosalautakunnan, Länsi, Perheoikeuden puoleen. Perheoikeus antaa yhteistyökeskusteluissa tietoja, neuvoja ja apua näiden kysymysten ratkaisemiseksi.

KIRKKOON KUULUMATTOMIEN HAUTAUS

Ruotsin kirkko vastaa hautaustoiminnasta. Hautausasiamies edustaa ja hoitaa niiden henkilöiden asioita, jotka eivät kuulu Ruotsin kirkkoon.

PERUNKIRJOITUS JA KUOLINPESÄN ILMOITUS

Kun henkilö kuolee, hänen jälkeensä on yleensä toimitettava perunkirjoitus. Jos vainajan varat riittävät vain hautauskustannuksiin ja muihin kuolemasta aiheutuneisiin kustannuksiin, perunkirjoitus voidaan korvata kuolinpesän ilmoituksella. Silloin asia hoidetaan Työelämävirastossa.

Liikennetiedotus: Trafikkupplysningen
0771-41 43 00

Tekninen virasto; Tekniska förvaltningen
033-35 74 00

Tekninen virasto; Tekniska förvaltningen
033-35 74 00

Vikailmoitukset: kadut ja liikennevalot;
Felanmälan gator och trafiksinaler
033-35 75 00 ympäri vuorokauden

Borås kommuns Parkerings AB
033-35 32 50

Holhousyksikkö; Överförmyndarenheten
033-35 34 70, 35 82 37, 35 70 61,
35 82 24

Palvelutoimisto; Servicekontoret
033-35 70 72 (siviilivihkiminen)

Perheoikeus; Familjerätten
033-35 70 00

Hautausasiamies; Begravningsombudet
033-12 63 00

Työelämävirasto; Arbetslivsförvaltningen
033-35 70 00

KULUTTAJANEUVONTA

Konsument Borås antaa tietoa ennen tavaroiden ja palveluiden ostamista ja neuvoo esimerkiksi reklamaatiotapauksissa. Kuluttajaneuvojat antavat tietoja kuluttajaa suojaavista laeista, etäsopimuksista, sopimusehdoista ja markkinoinnista.

Talousasiantuntijat antavat tietoja ja neuvoja kotitalouksien raha-asioita koskevissa kysymyksissä. He antavat myös velkaneuvontaa ja avustavat – tarvittaessa – velkasaneerausneuvotteluissa ja hakemuksissa.

ALKOHOLIN ANNISKELU

Lupaosasto tarkastaa vahvan oluen, viinin ja viinan anniskelulupahakemukset ja valvoo anniskelua. Anniskeluluvan myöntää Vapaa-aika- ja kansanterveyslautakunta, ja se voi myös peruuttaa luvan, jos anniskelua ei hoideta oikein. Yksikkö vastaa myös keskioluen, tupakan ja tiettyjen reseptivapaiden lääkkeiden myynnin valvonnasta.

JULKISUUS

Julkisuusperiaate on kirjattu Ruotsin perustuslakiin. Sen mukaan sinulla on oikeus tutustua esim. kunnan julkisiin asiakirjoihin. Saat lukea niitä ja kirjoittaa niistä. Jos haluat niistä kopioita, sinun on maksettava kopiointimaksu, ellei kyse ole vain muutamasta yksittäisestä sivusta.

Jotkut yleiset asiakirjat on suojattu julkisuudelta. Niitä voivat olla yksityisiä ihmisiä koskevat sosiaalasiat tai valtakunnan turvallisuutta koskevat puolustuskysymykset. Jos sinua kielletään tutustumasta johonkin asiakirjaan, voit pyytää siitä kirjallisen päätöksen. Päätöksestä tulee myös käydä ilmi, miten siitä voi valittaa.

Kun pyydät nähtäväksesi julkisen asiakirjan, sinun ei tarvitse normaalisti ilmoittaa nimeäsi tai syytä, miksi haluat nähdä sen.

HENKILÖTIEDOT

Henkilötietoasiamies valvoo, ettei kunta käytä henkilöiden tietoja henkilötietolain vastaisesti. Jos haluat tietää, mitä tietoja kunnalla on sinusta, voit kääntyä henkilötietoasiamiehen puoleen.

VALITTAMINEN

Kunnanvaltuuston, Kunnanhallituksen tai jonkun kunnallisen lautakunnan tekemästä päätöksestä voi tehdä valituksen hallinto-oikeuteen.

Päätös voidaan kumota, jos se on tehty väärällä tavalla tai se on lainvastainen, ylittää kunnan valtuudet tai koskee asiaa, joka ei kuulu kunnan toimivaltaan. Päätöstä ei voi saada kumotuksi vain sillä perusteella, että valittaja pitää sitä huonona. Hallinto-oikeus voi vain kumota päätöksen, ei korvata sitä jollakin muulla. Tämäntyyppisiä valituksia kutsutaan laillisuusvalituksiksi.

Oikeus valittaa kunnallisista päätöksistä on henkilöllä, joka on kirjoilla kunnassa tai omistaa siellä kiinteistön tai maksaa sinne kunnallisveroa. Valitusaika on kolme viikkoa siitä päivästä, kun ilmoitus pöytäkirjan tarkistamisesta on julkaistu kunnan ilmoitustaululla. Virallinen ilmoitustaulu on kaupungintalolla.

Jotkut päätökset perustuvat erityisiin lakeihin (kaavoitus- ja rakennuslakiin, sosiaalipalvelulakiin jne.). Niistä voi useimmissa tapauksissa valittaa henkilö, jota asia koskee. Valitus on tehtävä kolmen viikon kuluessa siitä päivästä, kun olet saanut tiedon päätöksestä, esim. pöytäkirjaotteena. Jos päätös on sinulle kielteinen, siinä on oltava tieto siitä, miten siitä voi valittaa.

Valitus on toimitettava päätöksen tehneeseen kunnalliseen lautakuntaan. Lautakunta tarkastaa, onko valitus tullut ajoissa, ja toimittaa sen edelleen oikeaan instanssiin. Valitukset ratkaistaan useimmiten Lääninhallituksessa ja Hallinto-oikeudessa.

Tämäntyyppisiä valituksia kutsutaan hallintovalituksiksi. Näissä tapauksissa valituksen tutkiva viranomainen voi yleensä korvata kunnan tekemän päätöksen uudella päätöksellä.

Kuluttajatoimisto; Konsument Borås
033-35 75 85

Taloudellinen neuvonta; Ekonomisk rådgivning
033-35 75 95,
vierailu aika varattava

Lupaosasto; Tillståndsenheten
033-35 81 79, 35 73 02 (luvat),
35 82 30 (tarkastus)

Henkilötietoasiamies;
Personuppgiftsombudet
033-35 71 56

Jönköpings hallinto-oikeus;
Förvaltningsrätten i Jönköping
Box 2201
550 02 Jönköping
036-15 65 00

Läsninhallitus; Länsstyrelsen
403 40 Göteborg
031-60 50 00